

og atter merglet, samt paaført et Lag Moorjord. Ræbellerne af 25 til 30 Alens Brede bleve beplantede og lyffes godt. For Øvrigt dyrkes der kun Kartofler og de nødvendigste Kjøffenuarter, da jeg ogsaa hertil i de senere Aar har savnet Arbeidskraft.

Ved Dydyrkningerne har jeg været i Stand til efterhaanden at forege betydeligt den Besætning, som i Førstningen var heel ringe. De 2 sidste Vintre har jeg rigelig kunnet holde 56 Stkr. stort Hornqvæg, 4 Heste, 50 Faar, og dog aflaget en stor Deel Tag til Tækning af de mange nye Bygninger, og Reparationer paa de Vædre.

Sindinggaard, den 20de Juni 1851.

S. A. Sjelstrup.

Jordstokker (Topinamburs).

Sandhuusholdningselskabet's Aarsberetning for 1850 findes herom følgende:

Schwarz anfører i sin Anviisning til praktisk Agerbrug, at Jordstokken (Topinamburs, *Helianthus tuberosus*) dyrkes med Held i Elsaf, tildeels endog i maadelig Sandjord. — Tilfældigviis havde Selskabet i et af de sidste Aar erholdt til Disposition nogle faa Tønder af denne Væxt, der overlodes til enkelte af dets Medlemmer, som havde tilbudet at anstille Dyrkningsforsøg dermed. Resultatet deraf er meddeelt i følgende i det afvigte Aar indkomne Beretninger:—

1) Fra Hans Excell. Geheimeraad, Grev Perche til Verchenborg.

„En Tonde Jordstokker blev nedlagt i et dertil med Omhyggelighed udvalgt og behandlet Stykke Jord, hvorefter nu avledes 4 Tønder, der bleve givne Malteserne. Ihvorvel disse aade dem med Begjærlighed, er jeg dog kommen til den Overbeviisning, at Dyrsningen af denne Rodvært i det Større som Kreaturfoder, deels paa Grund af de saa Fjold, den synes at give, deels paa Grund af Indsamlingens Vanskelighed, ikke kan erstatte Miskeldet med Kartoflerne, hvorpaa jeg for min Deel hellere søger at raade Bod, ved at dyrke Erter efter en større Maalestok, end hidtil.“

2) Fra Fabrikur C. Drewsen paa Strandmøllen.

„Jordstokkerne bleve lagte i god, frastig Jord paa Marken, og vorede meget stærkt til, saa at nogle naaede en Høide af 3 Alen. Det lader til, at dette er en Plante, som godt taaler vort Klima, og jeg har seet den groe vel paa meget forskjellig Jord. Dens stærke Top med de store, brede Blade lader den let forsvare sin Plads paa Ageren, og den er af den Aarsag let at holde reen for Ukrud. Uheldigviis har jeg ikke noteret mig Udbyttet, saa at jeg ikke kan opgive dette; men efter Skjon antager jeg, at det var Halvdelen af en sædvanlig Afgrøde af Kartofler, saaledes som disse have været iaar. Men hvad selve Dvaliteten af denne Rodvært angaaer, da kan den, efter min Formening og de Forsøg, som jeg har gjort med den, aldrig komme til at spille nogen Rolle i Agerbruget, da den hverken egner sig til Føde for Menneffer eller

Dvæg. Jeg vil dermed ikke have sagt, at den ikke kan nydes, men kun, at det er en daarlig Føde, og jeg har i længere Tid givet mine Sviin kogte Jordstoffer, men de synes ikke om dem. Naar man i Norge eller Sverrig var reduceret til at bruge Bart til Brød, saa vilde formodentlig Jordstofferne ikke blive foragtede, men i vort velsignede Land kunne vi dyrke andre Planter, der, som Dvægfoder betragtet, staae langt over Jordstofferne, nemlig de forskjellige Røearter.

Jeg maa slutteligen ikke forglemme at omtale en Egenskab ved Jordstofferne, som gjør Dyrfningen af denne Plante aldeles fraraadelig. Dette er nemlig, at man ikke uden stor Vanskelighed igjen kan faae dem udrybbede af Marken, hvor de blive et nyt, meget slemt Ukrud; thi enhver nok saa liden Knold er Spi- ren til en ny Plante; og da Frosten ikke skader dem, saa fremkomme disse i det paafølgende Aar og kæmpe med Kornet om Pladsen."

3) Fra Proprietair Valentiner paa Gjeddesdal.

"Angaaende Topinamburs kan jeg ikke sige noget Heldigt; den avlede Dvantitet var ikke værd at omtale, og hvad Dvaliteten angaaer, da vilde hverken Menneffer eller Dyr spise dem, skjøndt de vare vel behandlede, og de ved Siden af værende Kartofler og Runkelroer gave gode Resultater."

Fra et af sine Medlemmer modtog Landh. Selsk. under 4de Juni 1851 følgende Skrivelse:

I Anledning af de i Aarsberetningen for 1850 meddeelte Dyrkningsforsøg med Jordstokker tillader jeg mig ærbødigt at meddele:

Jordstokken blev i Bladene for et Par Aar siden, vistnok af en Speculant, udbasunet som et halvt Vidunder af en Plante, der fuldkommen kunde erstatte den hensygnende Kartoffel, og tillagdes Egenstaber og Bestanddele, som den slet ikke besidder.

Det er desværre ofte Tilfældet at nye Planter, som andet Nytt, i Begyndelsen eensidigt og overdrevet roses, og at de, efter dermed anstillede Forsøg, ligesaa stærkt dables, og saaledes blive de ofte afviste, hvor de fornuftigt anvendte kunne gjøre Nytte. Ved Sammenligning af hine Avertissements og Beretningen om Dyrkningsforsøgene, er Ligheden træffende, og Plantens Skjæbne hertillands synes saaledes afgjort i dens Disfaveur.

Uden at turde indestaae for at fremdeles anstille Forsøg ville give tilfredsstillende Resultater, troer jeg dog at denne Plante har saadanne Egenstaber, at den fortjener flere Prøver inden den fordømmes.

Hr. Fabrikeier Drewsen siger: „at denne Plante, naar man var reduceret til at bruge Barf til Brød muligt ikke vilde blive foragtet; men hertillands kan man dyrke noget bedre, nemlig de forskjellige Slags Roer til Dvægfoder.“

Der gives dog Egne af Landet, især i Jylland, hvor alle bekjendte Slags Roer kun ville opnaae en meget ubetydelig Størrelse, og Kartofler give der kun lidt og udtære den alt fattige Jordbund.

Der ville især Faarene om Efteraaret, naar de vende hjem fra den nøgne Græsmark, finde Topinamburstænglerne overmaade fortræffelige, og fortære de indtil 3 Al. høie, ved Roden indtil 1 Tomme tykke Stængler, tilligemed den søde Marv.

Knoldene har jeg seet i Forhold til Jordbunden ret giftige, og have de den Særegenhed, at de indeholde næsten aldeles intet af Kartoflernes Hovedbestanddeel „Stivelssemeel“ (underligt derfor, at anbefale dem som Surrogat for Kartofler); men derimod meget Sukker og Gummi, hvorfor Suppen efter Kogningen ikke maa spildes, men gives med, da det deri opløste Sukker, Gummi o. a. Salte ellers tabes.

Jeg har ikke seet den dyrke nordligere end ved Magdeburg. Naar den kan taale Klimaet vil dens Dyrkning i Landets magre, sandede Egne muligt findes fordeelagtig; ifkun paa denne Slags Jorder har jeg seet den, ogsaa i Baden og Elsass.

Da jeg frygter at hine ivrige Anbefalinger og disse Dyrkningsforsøgs Resultater kunne virke vildledende paa det høie Selskabs Mening om denne Plan-tes Egenstaber, tillader jeg mig disse Bemærkninger, og knytter hertil, at de videre Forsøg, om saadanne findes hensigtsmæssige, vistnok bør anstilles i Jyllands Sand- og Hedeegne af flinke vindstfibelige Huusmænd i forskjellige Egne. Bedst kunne Amtsselskaberne derved assistere, og lykkes Forsøgene nogenlunde, bør og kan Dyrkningen fremmes ved Uddeling af Sætteknolde, Smaapremier etc. Fattes Knolde, kunne de vel uden stor Beskostning faaes fra Tydskland, som nærmere kan anvises.